

Fondbolagens förening

SWEDISH INVESTMENT FUND ASSOCIATION

Fonder som ägare på svenska börsen

För frågor kontakta:

Fredrik Nordström, vd Fondbolagens förening

fredrik.nordstrom@fondbolagen.se

Fredrik Pettersson, chefsanalytiker Fondbolagens förening

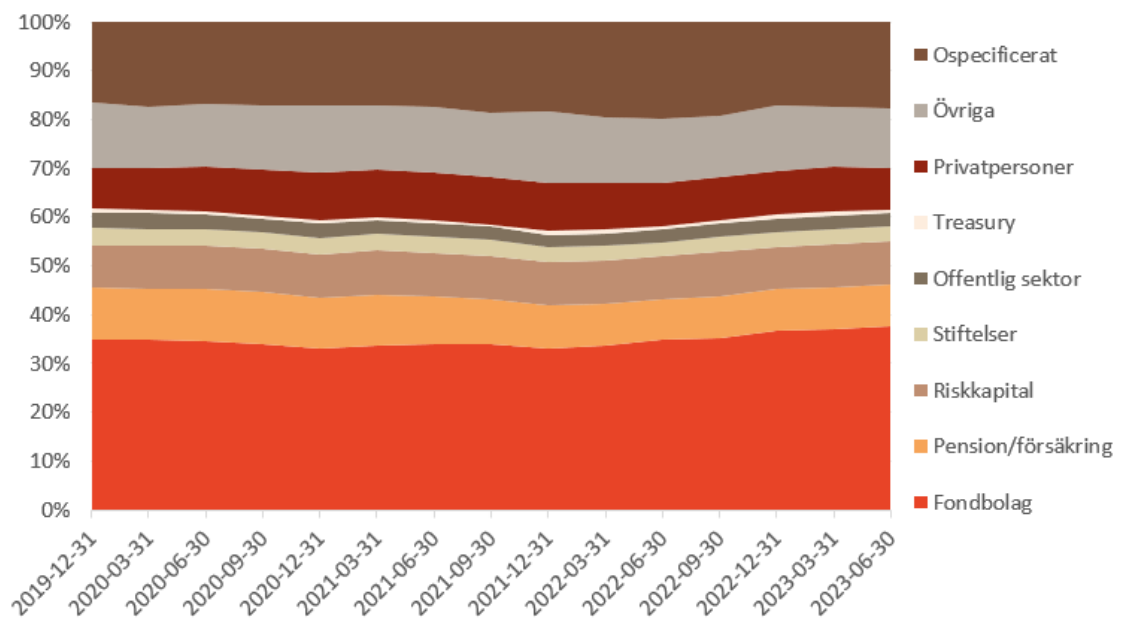
fredrik.pettersson@fondbolagen.se

2023-12-11

Fonder är en viktig ägargrupp på börsen

Fonder och fondbolag utgör en stor ägare på den svenska aktiemarknaden¹ och de spelar därmed en viktig roll för svenska företag, både direkt och indirekt. Svenska och utländska fonders investeringar i svenska börsbolag uppgår tillsammans till 38 procent av det svenska börsvärdet². Fondbolag utgör därmed den vanligaste ägaren på börsen. Väsentligt större än Pensions och försäkringsbolag, Riskkapitalfonder och andra ägarkategorier.

Ägandet på svenska börsen

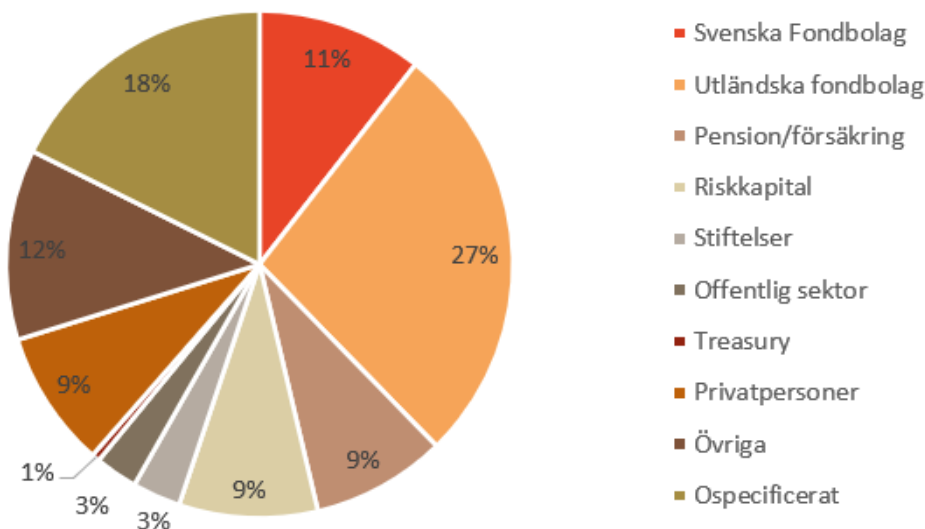
Källa: Modular Finance, 2023-06-30

¹ Även SCB publicerar data över ägandet på svenska börsen. Vi har här valt att använda data från Modular Finance eftersom de kan dela upp utländskt ägande på sektorer.

² Börsvärde är noterade bolag i Sverige, d.v.s. Stockholmsbörsen (Nasdaq), First North, Spotlight samt NGM/Nordic SME.

Delas fonderna upp på svenska³ och utländska framkommer att utländska fonder äger 27 procent och svenska fonder 11 procent av det samlade börsvärdet.

Ägandet på svenska börsen

Källa: Modular Finance, 2023-06-30

Ägandet i enskilda bolag

En annan bild av hur viktiga fonderna är som ägare får man om man tittar på hur stora ägare fonderna är i ett genomsnittligt (oviktat) börsbolag. I genomsnitt äger fonderna 10,6 procent i de noterade bolagen. Att denna siffra är lägre än fondernas totala ägarandel på 38 procent förklaras av att fonderna i större utsträckning har investerat i stora bolag än i mindre.

Delas ägandet upp på svenska respektive utländska fondbolag framkommer att svenska fondbolag i genomsnitt (oviktat) äger 5,2 procent av bolagen, vilket inte är så långt ifrån motsvarande siffra för utländska fondbolag som var 5,5 procent. Att svenska fondbolag får ett (oviktat) genomsnitt på nästan samma nivå som de utländska trots att de äger mindre av det totala börsvärdet beror på att svenska fondbolag har en väsentlig större andel investerat i småbolag än de utländska fonderna.

Fondbolagens ägarutövning

I fondbolagens förvaltaruppdrag ingår att på andelsägarnas uppdrag företräda fonderna i ägarfrågor i syfte att tillvarata andelsägarnas gemensamma intresse. En del i det är bolagsstyrning. Bolagsstyrning handlar om roll- och

³ Uppdelningen är en förenkling där svenska fonder är de där fondbolagets koncernen klassats som svensk (till exempel blir SEBs Luxemburgregistrerade fonder medräknade för svenska SEB medan Nordeas svenskregistrerade fonder blir medräknade för finska Nordea).

ansvarsfördelning mellan ägare, styrelse och företagsledning. God bolagsstyrning innebär att bolag ska skötas hållbart och ansvarsfullt. Kollegiet för svensk bolagsstyrning har sammanfattat syftet med bolagsstyrning enligt följande:

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att bolag för aktieägarna sköts hållbart, ansvarsfullt och så effektivt som möjligt. Förtroendet hos lagstiftare och i samhället för att bolagen agerar hållbart och ansvarsfullt är avgörande för bolagens frihet att förverkliga sina strategier för att skapa värde. Förtroendet hos befintliga och potentiella investerare för att så sker är avgörande för deras intresse av att investera i bolagen. Härigenom tryggas näringslivets frihet att utvecklas och dess försörjning av riskkapital och kompetens.

Fondbolagens förening har sedan 2002 riktlinjer⁴ för fondbolagens aktieägarengagemang. Bland annat anges att ett fondbolags principer för arbete med miljö, socialt ansvarstagande och styrning bör ingå i fondbolagets ägarpolicy. Ägarutövning och påverkansarbete har blivit allt vanligare och är nu mer eller mindre allmänt förekommande bland föreningens medlemmar. Flertalet av de svenska fondbolagen bedriver ett påverkansarbete för att få börsbolagen att beakta viktiga hållbarhetsfrågor. Inte sällan går de ihop med andra ägare för att få större inflytande.

En skillnad för fondbolag jämfört med andra ägarkategorier är att fonden är öppna för insättningar och uttag och att beredskap alltid måste finnas för att köpa eller sälja aktier. Det begränsar möjligheterna för att direkt delta i styrelsearbetet. Ett fondbolag får enligt lag inte heller förvärva aktier som skulle ge fondbolaget ett väsentligt inflytande i ett företag.

Valberedningsarbetet

Det är komplicerat att i efterhand på ett objektivt sätt sammanställa olika ägarkategoriernas ägarstyrning och bidrag till en god bolagsstyrning. Röstningsförfaranden på bolagsstämmor och ägares påverkansarbete är svårt att sammanställa men däremot finns det möjlighet att ta fram uppgifter kring olika ägares representation i valberedningar.

En viktig del i den svenska ägarstyrningsmodellen⁵ utgörs av valberedningsarbetet och här har även fondbolagen möjlighet att delta. Valberedningens uppgift är att bereda bolagsstämmans beslut av val av styrelse och i arvodesfrågor.

I de uppgifter vi sammanställt nedan baseras beräkningarna på de senast kommunicerade uppgifterna. De kan avse antingen sammansättningen av den valberedning som genomfört arbetet under föregående år eller, i det fall nya

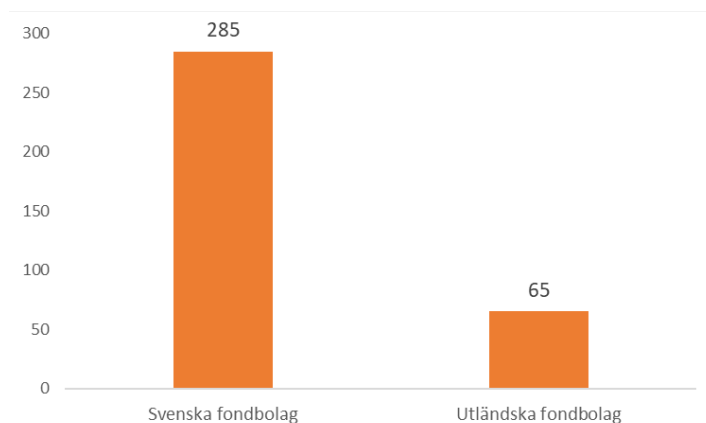
⁴ Fondbolagens förening. *Riktlinjer för fondbolagens aktieägarengagemang*

⁵ Kollegiet för svensk bolagsstyrning. *Svensk kod för bolagsstyrning*. 1 januari 2020.

valberedningar utsetts, de ledamöter som ska förbereda kommande stämmobeslut.

Fondbolagen tar ett stort ansvar för valberedningsarbetet men det är framför allt svenska fondbolag som deltar. Trots att de svenska fondbolagen endast äger i genomsnitt drygt 5 procent av bolagen har de sammanlagt 285 representanter. Motsvarande siffra för utländska fondbolag är 65 representanter trots en genomsnittlig ägarandel som ligger på ungefär samma nivå.

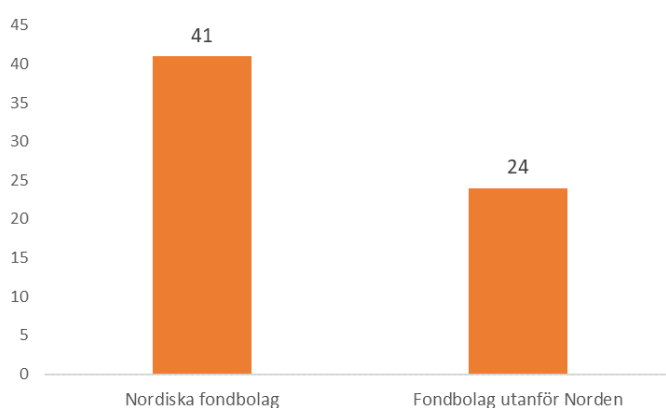
Antal valberedningar

Källa: Modular Finance, 2023-06-30

Delas de utländska fondbolagen upp mellan de som är nordiska och de från övriga världen går det att utläsa att 41 av de 65 är nordiska fondbolag och resterande 24 är fondbolag utanför Norden. Flera av de fondbolag som klassas som nordiska i denna sammanställning har en stark närvaro på den svenska fondmarknaden.

Antal valberedningar för utländska fondbolag

Källa: Modular Finance, 2023-06-30

Viktiga ägare för mindre bolag

För mindre bolag (här med ett börsvärde på max 10 mdkr) blir det tydligt att fonder och fondbolag utgör en betydande del av valberedningarna. Exempelvis för börsbolag med ett marknadsvärde på 7,5–10 mdkr är drygt 4 av 10 valberedningsrepresentanter från fondbolag.

Marknadsvärde för små börsbolag, mdkr	Snitt andel representanter från fondbolag i valberedningen	Varav svenska fondbolag	Varav utländska fondbolag
0,1 - 2,5	10,0%	7,7%	2,3%
2,5 - 5,0	21,0%	16,5%	4,4%
5,0 - 7,5	23,1%	16,9%	6,2%
7,5 - 10	42,0%	36,0%	6,0%

Källa: Modular Finance (Omfattar 383 av 565 bolag i universet 0,1 till 10 mdkr som har en offentlig valberedning.) 2023-06-30